ResearchGate

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: https://www.researchgate.net/publication/330752845

له بیست و پێنجه‌مین ساڵه‌ی کۆچکردنیدا گۆشه‌یه‌کی تازه له ئه‌زموونی شاعیری هێمن

Conference Paper · January 2010

CITATIONS
0

READS
57

1 author:

Osman Hamad Dashti
Koya University
34 PUBLICATIONS **0** CITATIONS

SEE PROFILE

All content following this page was uploaded by Osman Hamad Dashti on 31 January 2019.

The user has requested enhancement of the downloaded file.

له بیست و پێنجەمین ساڵەی کۆچکردنیدا

گۆشەیەکی تازە لە ئەزموونی

شاعیری هێمن

د. عوسمان دەشتی
گۆڤاری مەهاباد

چوار پێنج ساڵێك بەر لە ئێستا، برامان (عەلی ئیسماعیل زادە) لە ژمارە (٤٨)ی گۆڤاری (مهاباد)ی، ڕەشەمەی ساڵی ١٣٨٣دا، ئەلقەیەکی تازەی لە ژیان و بەسەرهاتی مامۆستا هێمن بۆ بەسەر کردینەوە، کە وەکو خۆی دەڵێ زیاتر پەیوەندی بە ژیانی (شەخسی و عاتفی) شاعیرەوە هەبووە. ئەو برادەرە بۆی سەلماندین و پێشی سەلماندین، کە (هەواری خاڵی) نابێ وەکو چیرۆك یا حیکایەتێکی فەنتازیایی زادەی سۆز و خەیاڵی شاعیر چاوی لێ بکرێت، بەڵکو دەبێ وەکو بەشێکی دابڕاو و (هەڵقرتاو) لە چیرۆکی ژیان و بەسەرهاتی هێمن (لەکوێوە بۆ کوێ) سەیر بکرێت و حیسابی بۆ بکرێت. تا ئێرە بۆچوونەکانی کاك عەلی جێگای پەسەندی و دەستخۆشی و، ڕەنگە قوبوولی خوێندەواران و شەیدایانی مامۆستا هێمنیش بن، من تەنها وەکو دەڵێن، تەحەفوزێکی بچووکم لەسەر مەسەلەیەك هەیە ئەویش ئەو پەیوەستە لابەلایەیە کە لە نێوان (هەمین)ی گراوی و یەکەمین خۆشەویستی شاعیر و کەسایەتی چیرۆکی (هەواری خاڵی)دا، لە بەرامبەر (هێمن)ی نازناوی خەبات و تێکۆشان و ڕەمزی ئەندامێتی لە کۆمەڵەی (ژ. ك) و، کە لە پاشاندا بوو بە تەخەلووس و نازناوی خودی شاعیریش، سازی کردووە. زۆری لەسەر نارۆم و بادەدەمەوە سەر مەبەستێکی دیکە. ناوبراو لە وتارەکەیدا پەنجەی لەبۆ دوو لایەن ڕاکێشاوە کە لە بیرەوەرییەکانی هێمندا وەکو کەلێن و بۆشایی هەستی پێ دەکرێت: یەکەمیان ئەوەی پەیوەندی دەگەڵ وردەکارییەکانی وەزعی سیاسی و کۆمەڵایەتی ئەو سەردەمەی کۆمارەوە هەبووە، بەتایبەتیش (ڕووداوەکانی ناوەوەی کۆمار)، کە زیاتر بۆ توێژەران و مێژوو نووسانی ئەمڕۆکەمان بەکەڵك دەبوون لە شیکردنەوە و دۆزینەوەی سەرەداوەکانی ئەو ئالۆزی و کێشە و بێشانەی کە خودی کۆمار پێوەی دەیناڵاند و لە ئاکام دا کاریگەری بەسەر ئاینده و داهاتووشیدا هەبوون.

دووهەمین ناتەواوی ئەم ژیننامەیە ئەو لایەنەیە کە پەیوەست بووە بە ژیانی شەخسی و عاتیفی شاعیرەوە، دیارە هەر ئەوەش هاندەری برای نووسەر بووە تا ئەوەی کە (هەواری خاڵی) وەکو بەشێکی ئەو بیرەوەرییانە بژمێری و بۆشاییەك کە لەم ڕووەوە هەیە پێی پڕ بکاتەوە، لەمەشدا دیارە مەبەستی پێکاوە.

دیارە شاعیر و نووسەر و بیرمەند و زانایانی هەر میللەتێك چەندەی موڵکی خالیسی خۆیان بن بەو ئەندازەیەش موڵکی نەتەوە و نیشتیمان و کۆمەڵگاکانیشیانن، ئەوانە هەمیشە لە فەرهەنگی میللەتاندا وەکو (سامانێکی نەتەوەیی و نیشتیمانی) چاویان لێکراوە و قەدریان لێ گیراوە، هەر ئەوەشە وامان لێ دەکا زۆر کەڕەت بە سەنگ و تەرازوو و بەرپرسیارییەتییەکی زیاترەوە لەئاست ڕووداوەکاندا لەوان بڕوانین، ئەنجا کە بێت و بەقەدەر موویەك لە ڕێگای ڕاست و نموونەیی لایان دا، یا پێیەکیان خوار دانا، ئەوا لەسەریان زۆر بکەوێت و بکەونە بەر لۆمە و سەرزەنشت و تانە و تەشەری مێژووەوە. بەڵام

با بەدیوەکەی دیکەشدا بڕوانین و هەڵوەستەیەك بکەین، ڕاستە ئەوانە مرۆڤ گەلێکن شاعیر، نووسەر، زانا و دانا و بیرمەند کەوا کۆمەڵ شانازیان پێوە دەکات و بەچاوی ڕێز و نەوازشەوە لێیان دەڕوانی و بە دنیا و بە نەوەکانیان دەناسێنێ، بەڵام هەرگیز ناشێ و نابێ ئەو ڕاستییەش لەبیر بکرێت، کە ئەوان بەر لەوەی هەر شتێك بن مرۆڤن، وەکو هەر بابایەك کە هەموو یاساکانی کۆمەڵگای (وەکو تاکێك) بەسەردا تەتبیق دەبێت، ئەنجا مرۆڤەکانی کۆمەڵگا بێ هەڵە و پەڵە و کەم و کورتیش نابن، لێرەدا گرینگ ئەوەیە شتەکان لە چوارچێوەی مێژوویی و ئاسایی خۆیاندا بخرێنە ڕوو، وە بە سەنگو تەرازووی زانستی و کۆمەڵایەتی لێك بدرێنەوە.

لایەنێکی دیکەی کەلێن و بۆشایی لە بیرەوەرییەکانی مامۆستا هێمن کە من هەستم پێکردووە، لایەنی ژیانی شاعیری و ئەدەبی و فەرهەنگی و ڕووناکبیری هێمنە، کە ئەمەیان بۆ مێژوویی ئەدەب و لێکۆڵەرانی بواری ئەدەبی و ڕووناکبیری بە شێوەیەکی گشتی، بایەخێکی زۆری هەیە شانبەشانی بوارەکانی سیاسی و کۆمەلایەتی و شەخسی و عاتیفی کە لەو وتارەدا ئیشارەتی بۆ کراوە. هێمن لە بیرەوەرییەکانیدا لە زۆر جێگا و لە ڕەوتی گێڕانەوەی ژیننامەکەیدا لای لەو مەسەلانە کردۆتەوە و بە ئەندازەیەك ڕۆشنایی خستوونەتە سەرێ، بەڵام خۆی گوتەنی هەموو شتێکی نەگوتووە و (بەڕەی لەسەر هەتیوان هەڵنەداوەتەوە).ئەوانەش کە ئەو نەیگوتوون دەردی کاك عەلی گوتەنی، ئەمڕۆ بۆ ئێمە مانان بایەخێکی زۆریان هەیە.

ئەزموونی شاعیری هێمن:

لە هاوینی ساڵی (١٩٧٧)دا، (یەکێتی نووسەرانی کورد – لقی سلێمانی) لەشاری سلێمانیدا کۆڕێکی ئەدەبییان بۆ هێمن پێکهێناوە (وەکو ڕێزلێنانێك بۆ ئەو شاعیرە کوردە ئاوارە و دەربەدەرە، کە لەو ڕۆژگارەردا وەکو سیمبولێکی خەباتی ڕزگاری و ئازادیخوازی هەموو کورد، لە کوردستانی عێراقیش چاوی لێدەکرا). لەوێدا باس لە کاروانی ژیانی ئەدەبی و شاعیرێتی خۆی دەکات، هەنگاوی شاش و درشت هەڵداوێ و تەنیا لەسەر وێستگە گرنگەکانی ڕەوتی پێشکەوتنی ژیانی ئەدەبی و شاعیری خۆی هەڵوەستە دەکات تا ئەوەی دەگاتە بڵاوکردنەوەی یەکەمین شیعر و بەرهەمی لە یەکێك لە گۆڤارە ناسراوەکانی ئەو سەردەمە. بۆیە دەشێ ئەو بەشە لە نووسراوەکانی مامۆستا هێمن، مەبەستم ئەو بابەتەیە کە لەم کۆڕەدا پێشکەشی کردووە و لەپاشاندا بە ناونیشانی (ئەزموونی شاعیریم) بڵاو کراوەتەوە[1]، وەکو بەشێکی دیکە لە ژیننامە و بیرەوەرییەکانی شاعیر بژمێردرێت و کەلێن و بۆشاییێکی دیکەی لە (لە کوێوە بۆ کوێ) پێ پڕ بکرێتەوە. نەخاسمە ئەوەیان کە تایبەتە بە ئەزموونی فیکری و فەرهەنگی و ئەدەبی شاعیرەوە. لێرەدا بەر لەوەی ئەم مەسەلەیەش بەجێ بهێڵم و بچمە سەر ئەسڵی مەتلەب، دوو سەرنجم هەن و دەمەوێ وێستێکیان لە ئاستدا بکەم:

١- لەوێدا مامۆستا هێمن سەبارەت بە بڵاوبوونەوەی یەکەمین پارچە شیعر و بەرهەمی، مەسەلەکانی لێ ئاڵۆزکاوە و تێکەڵ و پێکەڵ بوون!، بۆ نموونە دەڵێ: (یەکەم شێعرم لە گۆڤاری گەلاوێژدا بە ناوێکی موستەعارەوە بڵاو کردەوە، شێعرێکی سیاسی ڕێك و پێك و ڕەوانە..... کەچی ئێستا خۆم لێ بێ ساحێب کردووە و نامەوێ کەس بزانێ ئەو شێعرە هی منە)[2]. بۆ ئەو مەسەلەیە دەتوانین بڵێین تا گۆڤاری (نیشتمان) یەکەمین ژمارەی لە (پووشپەڕی ١٣٢٢، تەمووزی ١٩٤٣)

دەرچووە، (گەلاوێژ) سێ ساڵ و نیوێك تەمەنی كردووە و نزیكەی (٤٠) ژمارەی لێ بڵاوبۆتەوە، هەر بۆ ئەو مەبەستە و بۆ دۆزینەوەی یەكەم شیعری بڵاوكراوەی هێمن، لەكاتی خۆیدا و هەم ئێستاش (٥٠) ژمارەی یەكەمی ئەم گۆڤارەم پشكنیوە و شیعرێكم بەو وەسف و تاریفەی هێمن باسی دەكات وەبەرچاوان نەكەوتووە! هیواداریشم كەوا من بەهەڵەدا چووبم، بەڵام باشە هێمن بۆ ناونیشانی شیعرەكە، یا ژمارەی گۆڤارەكە، یا چەند دێرێكی لەو شیعرە بۆ ئاشكرا نەكردووین و خراپتریش لەمە، خۆیشی لێ بێ بەری كردووە؟. ئەنجا هەر لەوێدا دەڵێ: "دووەم شێعرم لە ژمارەی (٢)ی نیشتماندا نزیكەی (٣٣) ساڵ پێش چاپكراوە و لە لاپەڕە (٥٥)ی (تاریك و ڕوون)دا دووبارە چاپ كراوەتەوە". دەبێ دان بەوەدا بنێم كە مامۆستا دووچاری ئیشتیباه هاتووە و ڕەنگە پاساویش ئەوە بێت كەوا ژمارەكانی گۆڤاری نیشتمانی لەبەر دەستدا نەبووە.

سەبارەت بە یەكەمین شیعر و بەرهەمی بڵاوكراوەی هێمن بە بڕوای من ڕاستییەكەی هەر ئەوەیە، كە ئەوەلین بەرهەمی بڵاوكراوەی شاعیر، دوو پارچە شیعرو وتارێكە لە ژمارە (٢)ی گۆڤاری نیشتماندا بڵاو بوونەتەوە[٣]. ئەنجا ئەم دوو پارچە هۆنراوەیە هیچ كامێكیان لە (تاریك و ڕوون)دا چاپ نەكراونەتەوە. ئەویش كە دەڵێ لە لاپەڕەی (٥٢)ی تاریك و ڕووندا چاپ كراوەتەوە، ئەوە پارچە شیعرێكی دیكەیە كە لە ژمارە (٣ – ٤)ی هەمان گۆڤاردا بڵاو بۆتەوە، ئەمەش بەگوێرەی ڕیزبەندی پارچە شیعری چوارەمێتی، چونكێ هەر لەو ژمارەیە پارچەی (آخافتنی خوشك و برایان) هەیە كە دواتر لە لاپەڕە (٥٠)ی تاریك و ڕووندا دووبارە و لەژێر ناونیشانی (وتووێژی كچ و كوڕ)دا بڵاو بۆتەوە[٤].

بۆ سەرنجی خوێنەرانیش نازناوی شاعیر لەسەرەوەی ئەو دوو پارچە هۆنراوەی دوایی لە گۆڤارەكەدا بەم شێوەیە تۆمار كراوە (آ\ل. ل ب: م. ش. هێمن)، كە دیارە ئەم ڕەمز و ڕازەش نازناو و ناونیشانی ڕێكخراوەیی هێمنە لە كۆمەڵەدا وژمارەكەشی (٥٥)ەمین بووە، پێویستی بە حەلكردن هەیە كە من سەرم لێی دەرناچێ!!

٢- ئەوەی كە من ئەم هەموو توولو تەفسیلاتەم لە پێناویدا داوە و ئەم چەند لاپەڕەیەم ڕەش كردۆتەوە و سەری دۆستان و خوێندەوارنم پێ ئێشاندووە ئەوە نەبووە كە باسم لێوە كردوون بەڵا ئەسلی مەبەستم وەڵامدانەوەی ئەم پرسیارەیە؛ كە ئاخۆ شاعیری ئێمە بەر لەوەی وەكو (هێمن) بناسرێت و لە گۆڤارەكەی كۆمەڵەدا شیعرو بەرهەم بڵاو بكاتەوە، پێشتر چ نازناوی شیعری دیكەی هەبووە؟ ئەنجا ئەو وەكو خۆیشی ڕایدەگەیەنێ بەر لەو ڕۆژگارە تێكۆشان و محاوەلاتی شیعر دانانی هەبووە، بەڵام مخابن ئەو شتێكی ئەوتۆی وەپیش چاوان نەخستووین، هەتا ئەوڕۆكە ئێمە مانان لە مێژووی ڕەوتی پێگەیشتن و پەرەسەندنی شاعیرێتی ئەودا، شتێكمان زانیبا و باشتر حاڵیبایین؟

قۆناغی بەرایی شاعیرێتی هێمن:

لە لاپەڕە (١٥)ی تاریك و ڕووندا شاعیر سەربردەی ئەو دەفتەرە سوورەمان بۆ دەگێڕێتەوە كەوا شیعرەكانی ئەو سەردەمەی تیادا تۆماركردبوون، چۆن دەكەوێتە دەستی باوكی و چارەنووسیان بەكوێ دەگات، ئەنجا دەڵێ: (دەستی خۆش بێت، چونكە بێگومان ئێستا مابان بۆخۆم دەمسووتاندن، ڕاستە

هەموو مەوزوون بوون و قافیەیان هەبوو، بەڵام لاسایی کرنەوەی تەواو بوون و هەستی شاعیرانەی خۆمیان کەم تێدابوو، پاشانیش زۆری وام فری داون) دیارە ئێمە هیوایەکمان بەوە نییە رۆژێك لە رۆژان لە شیعر و هۆنراوەکانی دەفتە سووری گۆڕین شتێکمان چنگ کەوێتەوە!، بەڵام لەوانەی تر چی کە دەڵێ: فرێم داون؟ بەڵێ ئەم ئەگەرە هەیە و جارێ تا ماوەیێکی دیکەش هەر دەمێنێ، ئەمەش کە لێرەدا باسی دەکەین، یەکێکە لەو مەسەلانە.

یەکێك لەو دەفتەرە کۆن و دەستخەتانەی خوالێخۆشبوو (سەید عوبەیدوڵلای ئەیوبیان)، لە ساغکردنەوە و ڕاستکردنەوەی غەزەل و قەسیدە کوردییەکانی (دیوانی وەفایی)دا پشتی پێ بەستووە، کەشکۆڵێکە لەمەڕ (سەید موحەمەدی ئەیوبیانی مەرکەزی) برا گەورەیەوە، ئەم کەشکۆڵە وەکو سەید عوبەیدوڵلا ڕوونی کردۆتەوە لەنێوان ساڵانی ١٣١١ تا ١٣١٤ نووسراوەتەوە، لێرەدا مەبەستی شیعر و بەرهەمەکانی وەفاییە، بەڵام دوای ئەوەی دیوانەکەی وەفایی تەواو دەبێت، دەفتەرەکە لە نیوەی زیاتری ماوەتەوە، بۆیە خاوەنەکەی لەکات و شوێنی جیاجیادا شیعر و بەرهەمی شاعیرانی دیکەی تیادا نووسیوەتەوە، لەوێنەی مەلا مارفی کۆکەیی، پیرەمێرد، ئەحمەد موختار بەگی وەسمان پاشای (جاف)، خاڵەمین، شێخ عەبدوڕەحمانی خالیسی تاڵەبانی، شێخ بابا سەعید....، هەر ئەوەشە وای لە ئێمە کردووە کۆنە دەفتەرەکە بە کەشکۆڵ ناوزەد بکەین، ئەنجا هەر لە ڕیزی شیعر و بەرهەمی ئەمانە، چوار پارچەی شاعیرێکی دیکە بەدی دەکرێت، کە ئەگەر چیش بەسەر یەکەوە نین و ژمارە بەندی دەفتەرەکەش لەو ئاستانەدا بەهۆی لێ هەڵپچڕینی چەند پەڕەیەکی دروست و تەواو نین، بەڵام وەکو دیاریکردنێکی خاوەنەکەی لەسەرووی لاپەڕەکان و لە ئاست هەر یەکێ بۆ ناسیاری نووسەر و شاعیرەکەی نووسراوە (اثر طبع م. ش. واله). ئەنجا نازناوی شاعیریش وەکو (تەخەلوس) لەدوا دێریان دا هاتووە، لێرە تێکستەکان یەك لەدوای یەکدا دەخەینەڕوو:

(١) - تێکستی یەکەم: پارچە غەزەلێکی (٥) بەیتی ئامال کلاسیکە، لەسەرووی لاپەڕەکەی و بەخەتێکی زۆر کاڵ نووسراوە (اثر طبع م ش واله)، ئەم زانیارییە لەوە دەچێت دواتر نووسرابێت، چونکێ مەرەکەب و پێنووسەکەی لەگەڵ هی تێکستەکەدا جیاوازە، ئەمەش دەقی غەزەلەکەیە بە ڕێنووسی نوێ:

زوڵفەینی لەسەر گۆنە کە داناوە لەدوولا
وەك بەختی من و قامەتی من تیرەك و دوولا

بۆ جەوابی ڕەقیب داوێتە سەر ئەلفی قەد مەد
بۆ جەوابی منی خەستە دەکا زوڵفی وەکو لا

میم نوسخەی ناوی دەبێ خاڵی لەبی یارم
هێندە بمژم مەحوی کەم ئەو نوقتەیی بێجا

حەددی چییە وەك چاوی ڕەشی پڕ لە موژەی بێ
بەم چاوی سپی بێ موژەوە نەرگسی شەهلا

مەجنوون وەکو من شێت نەبووە چونکە دەزانم
وەك یاری ئەمن جوان نەبووە بێ شکە لەیلا

هەم دینن و هەم مەسەلەك هەم كێشن و هەم عەسر

وەك كوردی و نالی بیهازا (واله) و شەیدا

لەژێرەوەی لاپەڕەكەدا نووسراوە: (مورەخە ٢٠/٥/٢١ م ش والە) دیارە مەبەست ١٣٢٠ی هەتاوییە.

(٢) پارچەی دووەم تێكستێكی (٨) دێرییە و بە دەست و خەتێكی جیاواز و بە جەوهەری ڕەش، لە سەروەی وەكو ناونیشان نووسراوە:

(بەند و باوی تازەی كوردی)، ئەمەش دەقەكەیەتی:

ئەی جەوانانی وەتەن مژدە بە ئێوە شاد بن

وەختی وەی هاتووە كە كوردان سەربەخۆ و ئازاد بن

ئەو چڵە خدمەت بە موڵك و میللەتی خۆتان بكەن

عەیبە ئێوە غولامی دژمنی گەواد بن

سەییدی موڵكێ بوون زەمانێ، من ئومێدم پێو هەیە

فەلەك نێچیربێ لەوەی پاش ئێوە سەییاد بن

قەومیی و كوردبن و شاهی چوار ئیقیلم بن و شاد

غیرەت و بێ كوردان تا جێنشینی ماد بن

بابو باپیرتان هەیان بوو عەدل و ویجدان و كەمال

بۆیە ئومێدم هەیە دارای عەدل و داد بن

جانی خۆ و قوربانی خاكی موڵكی كوردستان بكەن

كوڕگەلی كوردان هەموو ئازاد و مەرد و ڕاد بن

شاخ و بەرد و موڵكی كوردان ڕووحی شیرینە توخوا

تیشەیێكی لێ مەدەن گەر فیلمەسەل فەرهاد بن

واله بۆ ئێوە دەكا دوعا هەتا دونیا هەبێ

یارەبی هەروا بەكەیف و بێ غەم و دڵشاد بن

(٣) ئەمەیان هۆنراوەیەكی درێژی (٦٠) دێری داستان ئامێزی جووت قافیە (مەسنەوی)یە، لەژێر سەرناوی (منظومە تأریخی بومباران)، چیرۆكی ڕۆژی بۆمبارانكردنی سابلاغ لەلایەن ڕووسەكانەوە دەگێڕێتەوە. ئەم مەنزوومەیە لەسەر خواستی كەسێك نووسراوە كە لەلاپەڕەی پێشووتری دەستنووسەكە بە پارچە شیعرێك داوا لە (والە) دەكات كە ئەم ڕووداوە و مادە تاریخەكەی لە هۆنراوەیەك جێگیر بكات.

بەداخەوە ئەو پارچە شیعرنامەیەی كە بۆ (والە) نووسراوە نە ناونیشانی هەیە و نە ناو و نازناوی شاعیرەكەشی بەسەرەوەیە، من وای بۆ دەچم هەر هی (سەید موحەمەدی ئەیوبیانی مەركەزی) خاوەنی كەشكۆڵەكەبێت، لێرەدا تەنیا بەندی یەكەمی نامەكە دەهێنمەوە:

برای خۆشەویست ئاغایی والە	كاغەزم نووسی بە ئیسمی ئەڵڵا
چەند شیعرێكی خۆم بە هەدیە نارد	تەسحیحی بكە بەبێ كەم و كاست

لەپاش تەواوبوون بە حەرفی ئەبجەد   تاریخی دانێ بومبارانی تەرك

دوای ئەوە لە (١١) دێـردا چـیرۆكی بۆمبارانەكـە بـاس كـراوە، دیـارە مەبەسـتی شـاعیر ئـەوەبوو كـە (والە) ئەم پارچەیەی بۆ ڕێك و ڕاست بكاتەوە كە سەبارەت بەو ڕووداوە نووسیویە. بەڵام لە بری ئەوە (والە) هەستاوە خۆی مێژوو نامەیەكی شیعری بۆ ئەو ڕووداوە هۆنیوەتەوە بەم شێوەیە:

مەنزوومەی تەئریخی بومباران

ڕەفیقانی عەزیز و میهرەبانم   هەموو گوێ ڕاگرن بۆ داستانم

لەبۆ ئێوە دەكەم نەقلێكی شیرین   وەكو چیرۆكەكەی فەرهاد و شیرین

سبەینێكی لەخەو هەستام بەیانی   ئەمن ڕۆییم لە بۆ یەك بوستانی

چ بیستانێكی خۆش و با سەفا بوو   میسالی باغی فیردەوسی خودا بوو

سەراسەر پڕ گوڵ و ڕەیحان و لالە   لەسەر گوڵ كەوتبوو ئاونگ و ژاڵە

دەهاتە گوێم لەسەر شاخە و چڵی گوڵ   غریوە و غولغول و ئاوازی بولبول

دەناڵی قومری بێ چارە و زار   لەسەر سەرووی ڕەوان دایم بەهاوار

تەبیعەت هەر وەكو تازە عرووسان   هەمووی ڕازاندبۆوە باغ و بێستان

دەهاتە خوارێ ئاوی ساف و خاوێن   میسالی كەوسەری خۆش و بێ بۆن

دەهات سۆزەی نەسیمێكی موعەتەر   هەوا پڕ عەتر و میسك ئاگین سەراسەر

بەبەردەمما دەڕۆیی جۆ گەلێك ئاو   لە شەرق تازە هاتبۆدەر خۆر و تاو

تەلایی كردبوو داوێنی كۆسار   چەزیبا مەنزەرێك بوو جوان بوو یەكجار

خولاسە من گەلێكم كرد تەماشا   لەسەر بەردێكی دانیشتم لەپاشا

دڵم پڕ دەرد بوو حاڵم پەرێشان   لەبەر خۆم و شروعم كرد بەگریان

بەسەد ڕێژە لەچاوم هاتە خوارێ   سریشكم بوو بەنەهر و جویبارێ

دەناڵیم هەروەكو هەوری بەهاران   نەوەك بۆ حاڵی خۆم، بۆ حاڵی یاران

بە ئاوی دیدە گوڵزارم هەموو شوت   بە سۆزی دڵ بە ئاهیستە هەر ئەم وت

درێغا قەومی كورد ئەمڕۆ ئەسیرن   غەریب و بێ كەس و زارو فەقیرن

لەژێر دەستی عەجەم دان حەسرەت و دەرد   لەبۆ دەرمان نەیان ماوە دوو سێ مەرد

عەبا و عەمامە و شاڵ نەماوە   چرای ئومێد و دینی كورد كوژاوە

لە پێشخانەی دەوایر كورەكانمان   دەوەێستن یەك دوو ساعەت وەك غولامان

هەتا پێیان دەفەرموون وەرنە ژوورێ   بزانین كردووتانە چی قسوورێ

بەبێ جورم و خەتا و بێ سووچوتاوان   وەپیش خۆیان دەدەن بۆ حەپس و زیندان

هەزاران نەوجەوانی ساحێبی ناز   بە ئیجباری ئەوا بوونە بە سەرباز

بە نووكە شەپ تێیان ئەكوتن وەكو كەر   هەموو سەرجوغەو و سیتوان و ئەفسەر

بە پەتوویێك لەسەر ئەرزێكی وەك بەرد   دەنوون بەخودا بە قەلبی پڕ غەم و دەرد

خوداوەندا هەتاكەی كورد وابن   هەتا كەنگی فەقیر و بێ نەوابن

نەجاتیان دە خودا بەسێتی ئاخر
هەتا کەنگی بکەشن جەوری کافر

لە قەیدی دژمنان ئازادیان کە
بە لوتفی خۆت خودایا شادیان کە

بەسەد سۆزی دڵ و بەسەد ناڵە و ئاه
ئەمن مەشغوولی دۆعا بووم کە ناگاه

تەنین ئەنداز بوو دەنگێکی گەورە
لەگوێمدا ئەوەلە وەم زانی هەورە

لەپاش بەینێکی چاوم کرد دیارە
لە ئاسمانی دوو سێ نەرە تەیارە

بەدەنگی موتوڕ دان گویی فەلەك کەڕ
دەبوو دیاربوو هەیانە ئارەزووی شەڕ

لەهیچ کوێ ڕانەوەستان ڕۆین یەکسەر
لەسەر شاری هەموو بەستیانە لەنگەر

دوو سە بۆمبیان ئاوێشتە مایاد
مهابادیان خراکرد وەك مهاباد

بەمەحزی ئینفیجاری بۆمب لەشاردا
نەما کەس پاکی بۆ دێهاتی غاردا

هەزار کیژ و ژنی زیباو و تەنناز
جوان و دلبەر و ڕەعناو و مومتاز

هەموو ناڵان و گریان و پەرێشان
هەڵاتن بێ کەد و کووشو عوریان

لەسەر ئەگریجە و زوڵفی ئەوان، گەرد
دوو قامك کەوتبوو سەت حەسرەت و دەرد

نە ئەبرۆیان بەناز وەسمە کشابوو
نە زوڵفیان ئەوەدەمی شانە کرابوو

نە پاڵتۆیان هەبوو نە کیف و پستان
نە سورمەی تێ کرابوو چاوی مەستیان

نە جۆراب و نە کەوشی پانییە بەرز
هەبوو دایان دەنا پێیان لەسەر ئەزر

بەسەد دەهشەت بەسەد میحنەت بەسەد دەرد
وەبەر پێیان دەهات سەرگلمات و بەرد

نەوازلینیان هەبوو نە پۆدر و تایك
نەیان مابوو شەنیل و مانتۆیی شیك

بلۆقی کردبوو پێیان سەراسەر
ئەوەندە ڕۆیی بوون پێخواس و موزتتەر

هەزار ئاغای کراواتی و شۆخ و قۆز
کە زۆریان بوو لەپێشدا دەعیەوە و پۆز

لەبیریان چووبۆوە پۆزی خیابان
بەپێ خواستی دەرۆیشتن شتابان

ڕیشان و تەواوی کارمەندان
دەیان ناڵاند شاڵ دەرد مەندان

هەموو برسی و ڕەش و ڕووت و پەرێشان
هەموو موویە کونان و زار و گریان

بەجێیان هێشتبوو ئەموال و ماڵیان
دەگەل خوشك و کچ و پوور و عیالیان

جەوانانی جوان و شۆخ و دڵبەر
ئەوانی نێوی خۆیان نابوو ئەفسەر

بەبێ چەکمە و بەبێ مەهمیز و شمشێر
هەڵاتن تاکو نەبنە دیل و یەخسیر

لەپاش بۆمباردومانی شار پەیا بوون
بەبێ پەروا دەدەست ڕۆژێکی ڕوون

هەزار سوێندت دەخوارد دەچنە عرووسی
بە موتووڕیزە سەربازانی ڕووسی

وەژوور کەوتن لەسەربازخانە بێ بیم
تەواوی ئارتەشی ئێمە بوو تەسلیم

ستاندی تۆڵەیی ئێمە لەوان زوو
شوکور ئەو دەوڵەتە یەکجاری تێکچوو

بەچاوی خۆم ئەمن دیتمن عەجەم وا
پەرێشان و فەقیر و حیز و ڕسوا

بەسە توخوا مەڵێ چیدیکە والە
بڵێ تاریخی ئەو جەنگو جیداڵە

هەزار و سێ سەد و شەست ساڵو هەشت ماه
لە هیجرەت ڕۆیبوو یاران کە ناگاه

وەکو فشە مەغۆلان مولکی ئیران
بە دەستی رووسو ئینگلستان بوو وێران

لەخوارەوەی دێری کۆتایی تێکستەکە نووسراوە: (أثر طبع م ش واله) (روز پێنجشەنبه چوارم شعبان برابر ٦ شهریورماه ١٣٢٠ سەساعت در دشنبه گـذشته بمباران شروع شد).

(٤) پارچەی چوارەم تێکستێکی ماتەمنامەیە، لە سەرووی لاپەڕەکەیەوە بە خەت و مەرەکەبێکی ڕەش نووسراوە: (ئەثری طبعی م. ا. شێخ الاسلامی والە) ئەنجا لەژێرەوە ناونیشانی پارچەکە بەم جۆرە تۆمار کراوە: "شین و مادە تاریخی جەنابی شیخعلی شمس برهان"

ڕۆژی گریان و فیغانە ئیمڕۆ	شێخ عەلی ڕۆیی لەدنیا هەی ڕۆ
دێ لەچاوم لە غەمانی ئەسرین	دێ لەجەرگم لە فیراقی بۆ سۆ
بۆ ئەوەی من وەسەری خۆمی کەم	خاکی ئەم دەشت و دەرەم کرد کۆکۆ
وەنییە هەر من بەتەنێ غەمگین بم	عالەمێك بوو لە غەمی دەستە و ئەژنۆ
لەغەم و حەسرەتی ئەم ڕۆلە دەکا	مادەری دەهر فیغان و ڕۆڕۆ
ئاسمان شین ئەکا خۆی شین کرد	بوو بە فرمێسکی فەلەك سوور ئاسۆ
شێخی بورهانی وەجاغی کوێر بوو	پاشی ئەم زاتە وەبالم بەستۆ
سێی ڕەجەب بوو کە وەفاتی فەرموو	کاتی ئێوارەی ڕۆژی شەممۆ
ساڵی تەئریخی وەفاتی، بێ یەك	بۆتە "دەك داخی گرانم بۆ تۆ"
والە ڕەنگە لە غەما تا دەمری	قوڕ بەپێوی بەشەو و ڕۆژ بگری

مادە تاریخەکە لە ژێرەوەی دێری پێش کۆتایی بەم جۆرە نووسراوە:

١٣٦٤ – ١ = ١٣٦٣ کە بەرابەر ١٣٢٢ی هەتاوی و ١٩٤٣ی زاینییە، بەڵام لە داوێنی لاپەڕەکە نووسراوە: "پوشپەڕی ١٣٢٣"

ئەنجا بۆ زیاتر دڵنیابوون لەوەی کە (والە) سەید محەمەد ئەمینی شێخەلئیسلامی (هێمن) بووە، لە لاپەڕەکانی دوایی دەستخەتەکەدا چەند دێرە شیعرێکی فارسی هەیە، کە نەقلێکیان هەیە و لەشوێنی دیکەدا لەناو شوێنەوار و دەستنووسەکانی سەید عوبەیدوڵڵای ئەیوبیاندا وەبەرچاوم کەوتووە، ئەم دێرە شیعرە فارسییانە کە لە پەیوەست بەو نەقلەوە نووسراون لێرەدا فریامان دەکەوێ و هەموو شك و گومانێك دەڕەوێننەوە. سەید عوبەیدوڵڵا لە ساتەوەختی هاتنی لەشکری ڕووس بۆ سابلاغ لە تەمەنی (١٥ – ١٦) ساڵی دابووە و واتە تازە جەوان بووە و لە یەکێك لە مەدرەسەکانی دەوڵەتی لە سابلاغ شاگرد بووە. دیارە دەمیشی لە شیعر و هۆنراوە دانان کوتاوە. لەدەرسی ئینشادا چەند دێرە شیعرێکی فارسی دەهۆنێتەوە و لەپاشان بە مامۆستاکانی پیشان دەدات، لەسەر ئەوەی پاداشت دەکرێت. ئەو مەسەلەیە لەناو خانەوادەکەیاندا بڵاو دەبێتەوە و دەبێت بە قاو، کە سەید عوبەیدوڵڵا بووە بە شاعیر!. بەو بۆنەیەوە کەسێکی بنەماڵەکەیان بەنێوی (سەید قادری ئەیوبیانی مەرکەزی)، کە وێدەچێت یەکێك لە برا گەورەکانی بووبێت، وەکو نوقلانەی دەستخۆشی و پیرۆزبایی ئەم دوو دێرە شیعرەی پیشکەش دەکات:

عبیدالله

امیدی هست اشعاری سراید

که از سعدی وفردوسی برآید

بگو تا واله و شیدا بدانند

زطبع و شعر او حیران بمانند

سید قادر ایوبیان مرکزی ۱۳۱۹

ئەنجا لە ژێرەوە نووسراوە:

(واله نام و تخلص شاعرانه سید محمد امین شیخ الاسلامی مکری، شیدا نام وتخلص شاعرانه رحمان شرفکندی است)

لێرەدا سەیر لەوەدایە (واله) و (شەیدا) لە ڕووی واتای زمانییەوە هەر یەکن، ئەنجا لەوەش سەیرتر ئەوەیە نە هێمن و نە هەژاریش، لە سەربردە و بیرەوەرییەکانیاندا، لە کۆڕ و مەجلیس و کتێب و نووسین و گوتارەکانیاندا، ڕۆژێك لە ڕۆژان شتێکی لەو بابەتەیان نە درکاندووە. خۆ دەبا هەر هیچ نەبێ هێمن لە گێڕانەوەی ئەزموونی شاعیری خۆیدا لایێکی لەم قۆناغەی بەرایی شاعیریتی خۆی کردبایەوە و هەندێ ڕۆشنایی خستبایە سەر، بۆ ئێمەش کاروانی ژیانی ئەدەبی ڕازاوەتر دەبوو، خۆ ئەمە شتێك نییە نەنگی و شەرمەزاری بەدواوە بێت؟.

مایەوە ئەوەی سەبارەت بەم دەستە هەڵبەستەی شاعیرەوە بگوترێت ئەوەیە، پارچەی یەکەم وەکو گوترا تێکستێکی ئامالْ کلاسیکە و ڕێك و ڕەوان چاولێکەری و لاسایی کردنەوەیەکی ساکاری شاعیرانی کلاسیکی کورد و فارسی پێوە دیارە. لەند و لۆریشی تێدایە، من وای بۆ دەچم هی قۆناغێك بێت بەر لەوەی هێمن ببێتە ئەندام و هەڵسووڕاوی کۆمەڵە.

پارچەی دووەم هی ڕۆژگارێکە تازە هەستی نیشتمان پەروەری بە فیعلی تێیدا چووزەرەی کردووە. بەڵام زمان و شاعیرێتی کوردانەی تێدا مشتومالْ نەبووە. دەستی لە کلاسیك بەرداوەو سەر ناوی (بەند و باوی کوردی) کە ئیدیەمێکی خۆماڵی کوردییە بۆ شیعرێکی تازە بەکار هێناوە و ئەمەش لەڕیزی ئەم پارچانەیەتی کە لە ژمارەکانی بەرایی گۆڤاری نیشتمان دا بڵاوە بوونەتەوە. مەنزوومەکەی، ڕۆژگار و سەردەمی دیارە، هۆنراوەیەکی داستانییە و لە هەڵە و پەڵەی کێش و ناڕێکی سەرواو وشە ئارایی بەدوور نییە، لەگەڵ ئەوەشدا هەندێ دێر و بەندی وەسف ئامێزی جوانی تێدایە، ئەوەش کە لە شینی شێخ عەلی خزمیدا هۆنیویەتەوە، ڕەنگە لە ڕووی هونەری شیعرەوە پێیەك لەوانی دیکە لەپێشتربێت، ڕەنگوبۆی سەبکی هیندی شیعری فارسی پێوە دیارە. ئەم لاپەڕەیە لە ئەزموونی شاعیری هێمن بۆ مێژوو نووسیی ئەدەب بایەخی هونەری و زانستی خۆی هەیە.

(۱) پاشەرۆك، هێمن، چاپەمەنی سەیدیان، مەهاباد، ۱۳٦۲.

(۲) هەر ئەو سەرچاوەیە: ل ۱۹۳.

(۳) گۆڤاری نیشتمان، جەمال نەبەز، بنکەی چاپەمەنی ئازاد، سوید، ۱۹۸٥.

(٤) سەرچاوەی پێشوو: ل ۸۰.

- تاریك و ڕوون، هێمن، لە بلاوکراوەکانی بنکەی پێشەوا، بەغدا، ۱۹۷٤.

٨٧٨

(١)

از طبع م ش واله

زلفێن لەسەرگونە کو دانا وە لە دولا
وەک بەختێ من وقامەتێ هەردوان وەلا

لوجوابێ رقیب داوێتە سەر الفێ قدێ
لوجوابێ منی خەستە دکا زلفێ وەکولا

میم سحنە تاوی دلێ خالێ لبێ یارم
هندە بەرشم محوکم او لقط بیحا

هندی چیە وەک چاوی رشتی چاوی تەشە مرە بێ
ئەم چاوی سپی بێ مژدە ژ کەس هەلا

محبوبان و کوفەیت سەر و مەحرەکە دەرانم
وەک باز دەن محرابان سەرو بێ سەرو نیلا

هەم دینی و هەم سلکێ و هەم کشێ دوم عصر
وەک کوردی و نابێ لشیدا (واله)

مورخە ٢١ / ٥ / ٢٠ م ش واله

٦٧٤

(٧)

پەرەند و بادی تازەی کوردی

ئەی جوانانی وطن هەر ئەبێ ئەوە بڵێن — دڵخۆشی وی ها بوە کە کوردان سەربەخۆ و ئازادبن

اوصلە ضعیف بە ملک و بێت جوانان بکن — عیسە بو ئەوە غلامی دژمنی گوادبن

صد سید صلح بون زمانی و ئیسەیم بو ھەمە — ملک بی خەبەر بەلەوی بێک ئەوە ئەگەر صیادبن

قومی ما دکوردبن دەشتی جوار ئەقلیم تب — غیرەتو با بو دلان تاجی لیسین مادبن

بابت و بابا بەریتان ئیمان و عدل و ئیحسان و کمال — بو بیە ئیسیم ئیمە دارای عدل و دادبن

جانی خود قوربان جاکی ملکی کوردستان بکن — کرگاکی کوردان ئەمو ئازاد و مەرد و رادبن

شوخ و بەرد و ملکی کوردان روحی شیرین بو خوا — تیشە ئا لە لێن زە ئاشتی فرھادبن

(والە) بو ئەوە دکا ھەر عاقبت دنیا ھەمی

یاری ئەمرداکیف و بێ غم و دڵ شادبن

بو گولی نەوردی کوێ گولان بووە

سوورێتە دەدەی دەستی ئامی ئەکووە

کوتی راستە دەکەی دەسەبەری لا

زەمەی گولی نارد تووم بەرن بیکووە

عوبەید

چ دڵم ای چاوەکەم تو ئەر ئەبی چووا ئەمنی

مەم دڵیە پیاو ژینی شەیتالە چاوەدە جوادەکا

برای خوێندە ولیت آغای والا   کماندم نوسی بابسم نامە
چەند شعرێکی خوم بە بەدیر نارد   تیحجی مگە بە بی کم وکاست
لە پاش تەواو بونی بحرف ابجد   تاریخی داغی بومباران ترگ

I

روژی پنجشنبە چوارم شعبان   طیارە فرین کوتنە ئاسمان
خدا رحمی کرد چوار ئێوگاران   شاران ایران بمباران کران
یکیان لوانە چوار بار ملە   ثبت کنی تا بوگرتنی حملە
تواو حلکی شار بلاو بوبوە   کوتنە ناو وکو باگیت دیرو
لە پاش شو و روژ لشکری ترک   موتورێزەکان تا بدغی داگرت
نزیک برباز بێ ٤٢ مسلح   خوێن تێکەل کرد کوشتە وتیشونە
بران لشکرێک تحصیر کران   سرباز نظوم مرخص کران
لە آن واحد ادارە داوان   پاگون لەسرشان پاک هلدگران
آوران شاری پاک وبە حلال   ڕانندە ئاش بون بە سرو سیال
بوروژی شاوی چون هبوم پارار   نمتوانی زیاتر بکیم با شعار

حیلی قو ما داور و روژشتی
باکنە ملتی حقیرد شراد

منظومه‌ی تاریخی بو یاران

رفیقان عزیز و مهربانم — همو گوێ راگرن بو داستانم

لەبوادیدە وکو تعلیک شرین — وکو چیروکە کی فرهاد و شیرین

سبی نیکی لە خوێستام بیانی — اننە ردیم لە بونکی بوستانی

چە بیشا گیک خوشو باصفا بو — مثال باغ فردوس خدا بو

سراسر پر گل و ریحان و لالە — لە سر گل کوتو بو آونگ و ژالە

دەنگە گویم لە سر شاخە وچل گول — غرید و غلغل آواز بلبل

دنالی قمری بیچارە زار — لە سر سرو روان دایم بە ناوار

طبیعت پرو کو تازە عروسان — همو رازان دبوە باغ ولستان

دەیت خوار آوی صاف خاوین — مثال کوثر خوشو بی بوین

دهات بوزە نسیم کی معطر — هوا پر عطر و مشک اگنی سراسر

بە بردما ڕوی جو گلیک آو — لە شرق تازە ێ قبو در خور تاو

طلای کردبو داوین کوسار — چە زیبا منظریک بو جوان بو کی جار

خلاصە من گلیکم کرد تماشا — لە سر بردیکی دانیشم بە پاشا

دلم پر در دبو حالم پریشان — لە بر خوموو شرو غم کردگریان

لەصد ریزە لە چاوم ێنە خواری — سرشکم بو بە نهر وجویباری

دنالیم هر وکو هوری بهاران — نە وک بو حال خوم بو حال یاران

بە آوی دیدە گلەرارم هەمو شوت   بە سوز دل بە آهستە هەرامووشت

دەرینا قوم کردا امیرو اسیرن   غریب و بی کس و زار و فقیرن

لە ژیر دست عجم دان حسرت و دردا   لکو درمان نیان ماوە دووشە مرد

[illegible]

صبا حمامە و شال هیچ ناوە   چرای ئاسە و دینی بردو گرادە؟

لە پیشدا نە دوایر گورەکان نما ن   دو لیستی یک دو ساعت وک غلامان

هتا پیان دفر بون و رنە زورە   بزانی کرد و تا نە چی قصوری

بە بێ جام و خطاو بێ پوچ و تاوان   و پیش خوبان کە دل بوچن درهان

هزاران نو جوان صاحب ناز   با جباری آداونە بسر باز

بە تو کە شب نیان الوتن و کوتر   هموسر جو غنە و ستران و افسر

بە هیچ یکی لە سراز یکی ورک برد   دزون نخدا لقلب پر غم و درد

خداوندا هتاکی کردوانن   هتا کنگی فقیر و بێ نوانی

نجاتیان دە خدا بسێتی آخر   هتا کنگی کلەشن جورما بز

لە قسیە دژمنان آزادیان کە   بلطف حرت خدایا شادیان کە

بە صد سوز دل و صد نالە و آه   ئەمن مشغول دعا بوم لە ناگاه

طنینی انداز بو دیگلیلی گوره   له گویم دا اوله وم زانی هوره

له پاشی بنیلی چاوم کرد دیاره   له آسمانی دووسه نره طیاره

بدنگ موتور وان گوی ملک کر   دبو دیار بو هیانه آرزوی شر

له هیچ کیو رانه وستان روی نکیر   له سرشاری همو تشتیانه لگر

دو حبه بومبیان آویشته صابو   مهابادیان فرا کرد وک ~~صابو~~ مهاباد

بحیض انفجاری بومب له شاردا   نه کس باکی بوده نی غاردا

هزار کیژه و ژنی زیبا دلنواز   جوان و دلبر در رعنا و ممتاز

همو نالان دگریان و پریشان   هلاتن بی کلاو کوش و عریان

له سرا گیرچه درلف آوال گرد   دوتا ملک کوتو بو صد حسرت و درد

نه ابرویان بناز و شمه کیش بو   نه زلفیان او دمی شانه کرا بو

نه پالتویان هبو نه کیف دیستان   نه سرشتی کرا بو جادستیان

نه جوراب و نه کوشی پانیه بز   هبر دایان دنا پی یان له سرا رنه

نصب دشت نصب جنت نصب درد   و بر بیان دهات صد گلت و بر برد

نەواز لیفیان هەبوو نە پوور دبانێک — نیان مابو شنیل و ماشتوی کاشکێک

بلوق کرد و پیاوان سراسر — اوەندە روی بون بێ خواص و مشفطر

هزار آغای گراوات و شوخ و قوز — کە زوریان بولەپیش دا دعیە و پوز

لە بیریان چوو بە پوزی خیابان — بە بێ خواهی دەرو لەشتی شتابان

ریشا فو تواوی گارسدان — دیان نالاند شال دەردسدان

هەمو بەرسی واشی و داوت و پرشان — هەمو هەمویە کان دراز و گریان

بە جیان هشتبو ارالەمایان — دگل خوسکو و کچ و پور و عیالیان

جوانانی جوان و شوخ و دلبر — اوانی نیوی خویان نابو افسر

بەبێ چەکمە بەبێ خەنجەر و شمشیر — هلاتن تاکو نەبنە دیل و نخچیر

لە پاش بومباردمان شار پاوبن — بە بێ پەروا و دەشت و روژیکی رون

هزار بونیدت دخوازت دچنە عربی — هموتوریزە سربازانی روسی

و شەر و رکوتن لە سربازخانە بەبیم — توای ارتش ~~ایمە~~ ایران بو تسلیم

بلی دیارە ظلم آخری وخیمە — خدای ایمە خدایکی رحیمە

ستاندی تولە ایمە لوان زو — شکر او دولتە یکیاری نیتی چو

١٨٧١٠

(٨)

بروانن ٥ — بیرەوەری کابرەکە

بچاوی خۆم ئەبێ دیتمن عجم وا — پرنیف و فقیر و حیز و رسوا

لەبەر توخدا ملی چی دلە واله — بلێ تاریخ او جنگو جدا له

هزار و سید و شست سال و هشت ماه — له هجرت روی بو یاران که ناگاه

وکو خستە سولان ملک ایران — بدست روس و انگلیسان بو ویران

اسیر من نصیه اه دکا که کرد ... وەکو شاباخ نیشو و رسمی گرو

اثر صبح ٢ اوش واله ...

یادەوەری

روز پنجشنبه چوارم شبان رابری ٦ شهریور ماه ١٣٢٠ - ١٣٦٠

ربعت فزدوستە گذشته بیران ترده شن

مایە بدبختی کوردان فقط ترسی ورده

راده تسلیم نیا یاره ماتر تسنین — ئەوە ندی تەوی باوەرین ده ویستنی

نەخۆوەی کوردان ز سینەوە دەرئێنینەوە

داێش بنێراوە

١٦/٦/١٣٢٠ هەوای بەهاری و هاوی

١٨٤ (٩)

ـ ئەثەری شێعری م. ا. شێخ ئیسلامی واله

« شینی وماده تاریخی حەبابی شێخیلی شمس برهان »

روژی گریان و فغانە ئیمڕو — شێخی ڕوحی لە دنیا هەڕ ڕو

دی لە چاوم لە غزمانی ئەسرین — دی لە جەرگم لە فراقی بو شو

بوئە وی من وەکوو شەڕی خونی کەم — خاکی ئەم ڕشتە دەڕم کرد کو کو

دە سینەم هەرمن بەتەئی غەم گیریم — نالەمیکی بو لە غەمی دەشت ئەڕگو

لە غەم و حسرەتی ئەم ڕولە دکا — مادری دهر فغان و ڕو ڕو

آسمان شینی اکا خوی شین کرد — بو بە فرمیسکی فلک سور آسو

شێخی برهان و حاجی کوڕی بو — باشی ئەم داتە وەبالم مەبەستو

٢٤ی ڕجب بو کە وەفاتی فرمو — گاتی الوارەی ڕوژی شە ممو

سالی تاریخی وەفاتی بلێکی — « بو تەلادەک داخی گرانم لو لو »

١٣٦٤ـ ١٠٠ ١٣٦٤

واله ڕنگە لە غەما تادە مری
قور بە پیوی لشە و ڕوژ بگری

[signature]

هوئی بهاری ١٣٢٤

تێبینی: ئەو شوێنانەی کە خەتی بە ژێردا کێشراون، بە دروستی بۆمان ساغ نەبۆتەوە، تکایە تێبینی ئەوە بکەن لەگەڵ ڕێزو سوپاسمان. (د.ع)

View publication stats